

Καλές Πρακτικές Αξιοποίησης του Βίντεο στη Μάθηση

Πάτρα 14, 15 & 16 Νοεμβρίου 2014

Σοφία Παπαδημητρίου¹

¹ Δρ Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών, ΕΑΠ
Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
sofipapadi@minedu.gov.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η δυνατότητα αναπαραγωγής βίντεο κατ' απαίτηση (on demand) ή σε πραγματικό χρόνο (streaming) προσφέρει νέες προοπτικές για την ένταξη του βίντεο στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική αλλά και την ευρύτερη μαθησιακή διεργασία. Το βίντεο από ένα απλό εργαλείο παρουσίασης, με την ενσωμάτωσή του σε περιβάλλοντα μάθησης ή τον συνδυασμό του με άλλα διαδραστικά στοιχεία μετατρέπεται σ' έναν πυρήνα επικοινωνίας με τους μαθητές δίνοντας τη δυνατότητα να κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον τους και να ακολουθήσουν τον προσωπικό τους ρυθμό μάθησης. Συνδυάζοντας μεθόδους και εργαλεία, οι μαθητές αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες, συνεργάζονται σε ομάδες δια ζώσης, εξ αποστάσεως ή συνδυαστικά και ενισχύονται η δημιουργικότητα και η συνεργατική δημιουργικότητα. Στο άρθρο παρουσιάζονται 10 καλές πρακτικές αξιοποίησης του βίντεο στη μάθηση, οι οποίες αφορούν όλες τις βαθμίδες της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, άτυπης μάθησης καθώς και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και προσεγγίζουν μορφές «ανοικτής μάθησης».

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Καλές πρακτικές, βίντεο, ενεργητική μάθηση, συνεργατική μάθηση, εικονικά περιβάλλοντα μάθησης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το βίντεο δηλαδή ο συνδυασμός λόγων, ήχων και εικόνων είναι ένα από τα μέσα που έχει χρησιμοποιηθεί σε διάφορα εκπαιδευτικά πλαίσια για την υποστήριξη της μάθησης (Bates, 1985) ως ένα δυναμικό μέσο οπτικοποίησης, αφήγησης, αφαίρεσης και αναγνώρισης. Το βίντεο ως μέσο καταγραφής οπτικοακουστικού λόγου επιδιώκει τη διατύπωση νοημάτων, τα οποία θα αποκωδικοποιήσει ο θεατής. Με την εξέλιξη της ψηφιακής τεχνολογίας και τη σημαντική μείωση του κόστους αναπαραγωγής και διανομής, το βίντεο μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί στην τάξη στοχεύοντας στην καταγραφή και ανάλυση αλληλεπιδράσεων (Pea & Hay, 2002) καθώς και στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της συνεργατικής μάθησης (BECTA, 2004).

Το βίντεο προσφέρει τη δυνατότητα στον μαθητή να “ταξιδέψει” σε άλλους τόπους ή άλλους χρόνους, να ανακαλύψει “κρυμμένους κόσμους”, να αποσαφηνίσει και συσχετίσει αφηρημένες έννοιες, να ζωντανέψει το περιεχόμενο του μαθήματος, να αναδείξει απομακρυσμένες έννοιες, έννοιες δύσκολες να αντιληφθεί, να επιμηκύνει το χρόνο ή να τον συμπύξει, να κεντρίσει το ενδιαφέρον του για νέα γνώση και γενικά να οδηγήσει σε βελτιωμένο επίπεδο παιδείας, το οποίο χαρακτηρίζεται ως “οπτικός αλφαριθμητισμός” (visual literacy).

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΝΤΕΟ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Ο νέος χώρος που έχει οριοθετηθεί στην εκπαίδευση σήμερα, η επονομαζόμενη “Εκπαίδευση 2.0”, αποτελεί ένα νέο εκπαιδευτικό Παράδειγμα συνεργατικής μάθησης που αξιοποιεί τόσο τις τεχνολογίες και εφαρμογές του Web 2.0, τα κοινωνικά δίκτυα, όσο και τις δυναμικές ιδέες και αξίες του, δηλαδή τη συνεργασία, τον διάλογο, τη συμμετοχή, το μοίρασμα και την ανοικτότητα, με αποτελεσματικές διδακτικές παρεμβάσεις και καταγραφή επιτυχημένων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Στον ψηφιακό διασυνδεδεμένο κόσμο η μάθηση παίρνει πιο έντονα τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής διαδικασίας. Στηρίζεται περισσότερο στην κουλτούρα της συμμετοχής και του διαλόγου, του διαμοιρασμού, στη δημιουργία κοινοτήτων μάθησης όπου οι φοιτητές/μαθητές έχουν την ευκαιρία να αναζητούν και να θέτουν σημαντικά ερωτήματα και να εμπλέκονται σε δραστηριότητες που στοχεύουν στη δημιουργικότητα και τη συνεργατική δημιουργικότητα (συν-δημιουργικότητα).

Το βίντεο μεταφέρει περισσότερο ή λιγότερο φανερά μηνύματα και συμβολισμούς, τα οποία μπορούν να είναι πιο σημαντικά από την ίδια την εικόνα. Μπορεί να προβάλλει διάφορα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης συμπεριφοράς όπως οι εκφράσεις του προσώπου, η γλώσσα του σώματος, ο τόνος της φωνής που είναι δύσκολο να περιγραφούν ή να γίνουν κατανοητά εάν αναπαρασταθούν με άλλες μορφές δεδομένων, προσθέτει μία πραγματική διάσταση και αυθεντικότητα στη μαθησιακή διαδικασία, ζωντανεύοντας το περιεχόμενο του μαθήματος (Thornhill, Asencio και Young, 2002). Ο θεατής εκτίθεται στον οπτικοακουστικό λόγο και αναμένεται μετά την πρωτογενή αναγνώριση να προχωρήσει σε σημασιολογική ανάγνωση αυτών που βλέπει και ακούει, να αναστοχαστεί και να συμπληρώσει ή να αναθεωρήσει αυτά που ήδη γνωρίζει και να δημιουργήσει νέα γνωστικά σχήματα.

Σύμφωνα με τον Rieber (1990) η αξιοποίηση βίντεο συνιστάται να συνοδεύεται από αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες για να αποφεύγεται η παθητική παρακολούθηση. Παρόλο που, ακόμη και η απλή προβολή ενός αποσπάσματος μιας καλής ταινίας όπως δείχνουν αρκετές έρευνες (Lee & Huston, 2003; Wright & Huston, 1981; Παπαδάκης & Χατζηλάκος, 2004) κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών, οι μαθητές εμβαθύνουν και αφομοιώνουν καλύτερα όταν συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία, όταν επαναλαμβάνουν τη θέαση, στοχάζονται κριτικά, δρουν και αναστοχάζονται. Στοχεύοντας στους μαθητές, φοιτητές και εκπαιδευόμενους του 21^{ου} αιώνα, οι πρακτικές αξιοποίησης του βίντεο προτείνεται να δώσουν έμφαση (Lewin et al., 2013; Βοσνιάδου, 2002; Unesco, 2002; P21, nd):

- Στην καλλιέργεια κινήτρων για ενεργοποίηση της συμμετοχής - η μάθηση απαιτεί την ενεργό και εποικοδομητική συμμετοχή του μαθητή.
- Στην καλλιέργεια **επικοινωνίας** και **κοινωνικών αλληλεπιδράσεων** - η μάθηση είναι πρωτίστως μία κοινωνική δραστηριότητα και η συμμετοχή στην κοινωνική ζωή του σχολείου αποτελεί βασική προϋπόθεση για να υπάρξει μάθηση.
- Στην αξιοποίηση των προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των μαθητών και σύνδεση των νέων πληροφοριών με τις προϋπάρχουσες γνώσεις - οι νέες γνώσεις δομούνται πάνω στη βάση των όσων ήδη καταλαβαίνουμε και πιστεύουμε.
- Στη διαμόρφωση ελκυστικών περιβαλλόντων **εξατομικευμένης** και **συνεργατικής μάθησης** με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και τη σύνδεσή τους με τα καθημερινά περιβάλλοντα,
- Στο σχεδιασμό και την οργάνωση ευκαιριών για πλούσιες εμπειρίες μάθησης, που ενισχύουν την **κριτική σκέψη** και τη **δημιουργικότητα**.
- Σε δραστηριότητες που έχουν νόημα - οι άνθρωποι μαθαίνουν καλύτερα όταν συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θεωρούν χρήσιμες για την πραγματική ζωή και έχουν σχέση με την κουλτούρα τους.
- Σε δραστηριότητες που βοηθούν τους μαθητές να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους και να αποκτούν τις **ψηφιακές δεξιότητες** που απαιτούνται τον 21^ο αιώνα.

Στο Διαδίκτυο εκτός της ευκολότερης διανομής, προστίθεται μία ακόμη δυνατότητα στη χρήση και επαναχρησιμοποίηση του βίντεο, η “ενσωμάτωση” (*integration*) (Thornhill, Asencio and Young, 2002). Το βίντεο υποστηριζόμενο από μεταδεδομένα αποτελεί μαθησιακό αντικείμενο (*learning object*) και μπορεί να αναζητηθεί με συστηματικό τρόπο και να επαναχρησιμοποιηθεί σε άλλα περιβάλλοντα. Η ενσωμάτωση στηρίζεται στη σύνδεση του βίντεο με άλλους πόρους διαθέσιμους σε ψηφιακή μορφή όπως παρουσιάσεις, υποστηρικτικά κείμενα και άρθρα, πίνακες, ομάδες συζητήσεων (*discussion groups*), εφαρμογές Web2.0, συνδέσμους (*links*) σε πηγές πληροφόρησης, τεστ αυτοαξιολόγησης, ερωτηματολόγια γνώσεων (*quizzes*) που συνδέονται γνωστικά με το αντικείμενο του βίντεο ώστε δημιουργούνται “*Εικονικά Περιβάλλοντα Μάθησης*” (*Virtual Learning Environment*). Η διασύνδεσή του με άλλα μέσα επεκτείνει τις πιθανές χρήσεις του και το μετατρέπει σε ένα αλληλεπιδραστικό μέσο (Ιωαννίδης, Γαρυφαλλίδου, 2005). Η “ενσωμάτωση” προσφέρει τη δυνατότητα σχεδιασμού καινοτόμων μαθησιακών εμπειριών και τρόπων αλληλεπίδρασης ενεργοποιώντας τους εκπαιδευόμενους και προσφέροντας τη δυνατότητα να επιλέξουν τόπο, χρόνο και ρυθμό με τον οποίο θα μάθουν (*ελέγκτη μάθησης*).

Εφαρμόζοντας “εκπαιδευτικά σενάρια” ειδικά σχεδιασμένα για την αξιοποίηση βίντεο, υιοθετούνται αυθεντικές μαθησιακές δραστηριότητες ενταγμένες σε διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων από τον πραγματικό κόσμο, ώστε να γεφυρώνεται το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στο σχολείο και στην κοινωνία. Ο μαθητής σήμερα έχει τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης με το βίντεο ώστε

να είναι επιτρεπτή όχι μόνο η αναζήτηση και θέαση αλλά και η διαμόρφωσή του (Παπαδημητρίου, 2011). Η αμφίδρομη επικοινωνία σηματοδοτεί τη διαφορά και χαρακτηρίζει τη νέα εποχή, μετατρέποντας την επικοινωνία από τη μορφή “ένας-προς-πολλούς” (εποχή της εκπομπής) σε εξατομικευμένη της μορφής “ένας-προς-ένα” (εποχή του διαδικτύου).

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΒΙΝΤΕΟ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ 2.0

Η «Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση» αναλαμβάνοντας ενεργό ρόλο στη σύνδεση του σχολείου με τον μαθητή δημιουργό, ερευνητή, πολίτη του κόσμου έχει περάσει στην δεύτερη γενιά της (*Εκπαιδευτική Τηλεόραση 2.0*) μεταβαίνοντας από τα παραδοσιακά μέσα στην ψηφιακή και δικτυωμένη εποχή, όπου «ο καθένας γίνεται Μέσο». Συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της οπτικοακουστικής παιδείας, δίνει τη δυνατότητα στην εκπαιδευτική κοινότητα να συνεργαστεί και να δημιουργήσει περιεχόμενο αξιοποιώντας τα προσφερόμενα εκπαιδευτικά βίντεο και νέο τεκμηριωμένο περιεχόμενο σε ψηφιακή μορφή. Σημαντικό όχημα σε αυτήν την προσπάθεια αποτελεί ο δικτυακός τόπος www.edutv.gr, όπου οι επισκέπτες μπορούν να δουν τις ταινίες σε πραγματικό χρόνο (*βίντεο ροής-streaming*) ή να τις «κατεβάσουν» στον υπολογιστή του (*βίντεο κατ' απαίτηση-video on demand*) ή ακόμη να τις ενσωματώσουν σε *Περιβάλλοντα Διαχείρισης Μάθησης (LMS)*, αξιοποιώντας με αυτό τον τρόπο μία σειρά ψηφιακών υπηρεσιών.

Θεωρώντας ότι η γνώση είναι μια διαδικασία σε διαρκή εξέλιξη, γίνεται μέρος και καταλύτης αυτής της διαδικασίας: μετασχηματίζεται σε μια πολυμεσική πλατφόρμα, συνδεδεμένη με τους σημαντικότερους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης και προσφέρει στους μαθητές και τις ομάδες τους, σε δασκάλους και καθηγητές το περιβάλλον και τα εργαλεία για να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν τα δικά τους *multimedia projects*, το δικό τους περιεχόμενο (*User Generated Video-UGV, User Generated Content-UGC*). Οι μαθητές μπορούν να επαναχρησιμοποιήσουν (*re-use*) το ψηφιακό περιεχόμενο, να σχεδιάσουν και να “ανεβάσουν” το δικό τους UGC, να το μοιραστούν (*sharing*) με την κοινότητα και να το αξιολογήσουν (*social filtering*). Στο πλαίσιο αυτό η *Εκπαιδευτική Τηλεόραση 2.0*, ανέπτυξε το 2011 την ανοιχτή πλατφόρμα νεανικής δημιουργίας, www.i-create.gr, προσφέροντας ένα περιβάλλον συνεργασίας, ανταλλαγής ιδεών και υλοποίησης των δικών τους έργων. Τα έργα αναπτύσσονται και υποβάλλονται μέσα από διαγωνισμούς βίντεο, καμπάνιες και συνεργασίες με σχολεία, Πανεπιστήμια και άλλους οργανισμούς, σε εθνικό, τοπικό ή διεθνές επίπεδο. Έτσι η *Εκπαιδευτική Τηλεόραση 2.0* συναντά την Ψηφιακή Γενιά στους δικούς της χώρους, γίνεται μέρος της κοινότητάς της (Τσακαρέστου & Παπαδημητρίου, 2011).

Η Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση συμμετέχει στο ευρωπαϊκό έργο MEDEAnet (<http://www.medeanet.eu/>) από το 2012 με στόχο να προωθήσει τη μάθηση με ψηφιακά και οπτικοακουστικά μέσα τόσο σε οργανισμούς όσο και σε δημιουργούς, με επιμορφώσεις σε τοπικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, δράσεις δικτύωσης, διαδικτυακές πηγές και διαμοιρασμό της γνώσης. Στο πλαίσιο αυτό έχουν διεξαχθεί δύο τριήμερες επιμορφώσεις στη θεματική «Αναπτύσσοντας ντοκιμαντέρ στα σχολεία», μια μονοήμερη στη θεματική «Μεθοδολογία συν-δημιουργίας» και 20 διαδικτυακά σεμινάρια διαθέσιμα στην ιστοσελίδα <http://www.medeanet.eu/webinars>. Επιπλέον έχουν ολοκληρωθεί 3 ετήσιες αναφορές «*Charting Media and Learning in Europe*» για τα έτη 2011, 2012, 2013 διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <http://www.medeanet.eu/reports/>.

ΤΟ ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ / ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΒΙΝΤΕΟ

Το «Φωτόδεντρο / Εκπαιδευτικά Βίντεο» αποτελεί το Πανελλήνιο Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Είναι στη διεύθυνση <http://photodentro.edu.gr/video> και είναι ανοιχτό για χρήση από όλους, μαθητές, δασκάλους, καθηγητές, γονείς αλλά και από κάθε ενδιαφερόμενο. Φιλοξενεί μικρής διάρκειας βίντεο (έως 10 λεπτά), τα οποία εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς στόχους της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, είναι κατάλληλα για αξιοποίηση μέσα στη σχολική τάξη και μπορούν να ενταχθούν μέσα σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την υποστήριξη της διδασκαλίας και της μάθησης (Megalou & Kaklamanis, 2013).

Το *Φωτόδεντρο/Εκπαιδευτικά Βίντεο* φιλοξενεί τη συλλογή με τα 700 μικρής διάρκειας βίντεο της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης του ΥΠΑΙΘ όπως αυτά τμηματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού έργου EduTubePlus καθώς και τη συλλογή με τα 24 δεκάλεπτα εκπαιδευτικά ντοκιμαντέρ από 8 χώρες και τα 35 βίντεο μαθητών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού

έργου [Energy Bits](#). Όλα τα εκπαιδευτικά βίντεο του Αποθετηρίου έχουν ταξινομηθεί και με βάση τον τρόπο που μπορούν να αξιοποιηθούν μέσα σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ακολουθώντας την Ταξινόμια Παιδαγωγικής Αξιοποίησης που αναπτύχθηκε στο ευρωπαϊκό έργο [EduTubePlus](#) (2009).

Εικόνα 1: Φωτόδεντρο / Εκπαιδευτικά Βίντεο

THE MEDEA-AWARDS

Τα «[Βραβεία MEDEA](#)» (www.medeo-awards.com) ή ο διαγωνισμός «*MEDEA Κινούμενες Εικόνες στην Εκπαίδευση*» αποτελούν έναν ανοικτό, ετήσιο Ευρωπαϊκό διαγωνισμό που ξεκίνησε το 2008, ο οποίος επιβραβεύει την αριστεία στη χρήση των ψηφιακών και οπτικοακουστικών μέσων για την υποστήριξη της μάθησης σε όλους τους τομείς. Εκπαιδευτικοί, μαθητές, ακαδημαϊκοί, υποστηρικτικό προσωπικό, παραγωγοί και γενικότερα οποιοσδήποτε παράγει οπτικοακουστικό υλικό για να υποστηρίξει τη μάθηση, μπορούν να υποβάλουν τα έργα τους στον διαγωνισμό για τα Βραβεία MEDEA. Τα βραβεία αναγνωρίζουν και προωθούν την καινοτομία και τις καλές πρακτικές στη χρήση των ψηφιακών κινούμενων εικόνων και ήχου στην εκπαίδευση, όπως και την αριστεία στην παραγωγή και στον παιδαγωγικό σχεδιασμό των πολυμεσικά εμπλουτισμένων εκπαιδευτικών πηγών συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και χρήσης βίντεο στην τάξη. Ιδιαίτερα Βραβεία MEDEA έχουν δοθεί σε έργα, που προβάλλουν την Ευρωπαϊκή συνεργασία και το Ευρωπαϊκό Έτος των Πολιτών. Τα βραβεία MEDEA υποστηρίζονται από το Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι κατηγορίες βράβευσης είναι τα ερασιτεχνικά, επαγγελματικά εκπαιδευτικά ψηφιακά μέσα και έργα σχετικά με Ευρωπαϊκές συνεργασίες και τον ενεργό πολίτη.

THE KHAN ACADEMY

Η «Khan Academy» είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, της οποίας το εκπαιδευτικό υλικό είναι στη διάθεση όλων των επισκεπτών του δικτυακού τόπου <https://www.khanacademy.org/>. Τα βίντεο στα ελληνικά είναι διαθέσιμα στην <https://el.khanacademy.org/> στις κατηγορίες Μαθηματικά, Φυσική, Αστρονομία. Τα πρωτότυπα αγγλικά βίντεο διατίθενται στον κεντρικό δικτυακό τόπο <http://www.khanacademy.org/>, με υπότιτλους στα ελληνικά.

Η Διαδικτυακή βιντεοθήκη της *Khan Academy* ξεκίνησε το 2006 με την αξιοποίηση ενός υπολογιστή tablet και μιας γραφίδας, δημιουργώντας τον δικό της τύπο εκπαιδευτικού βίντεο. Καταγράφοντας με τη γραφίδα στο tablet τη ροή της διδασκαλίας και τις σχετικές επεξηγήσεις σε κρίσιμα σημεία, αναπτύχθηκε μια μεγάλη βάση δεδομένων με βιντεο-διδασκαλίες χρονικής διάρκειας το μέγιστο 10 λεπτών, οι οποίες συνεισφέρουν στην κατανόηση ενός μεγάλου εύρους θεματικών των Θετικών και των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Σήμερα η Διαδικτυακή βιντεοθήκη της *Khan Academy* περιέχει βίντεο σε γνωστικά πεδία όπως τα Μαθηματικά Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Φυσική, Χημεία, Οικονομικά, Ιστορία, Προγραμματισμός, Τέχνη, Οικονομικά, Ιστορία κ.ά., πάνω από 100.000 διαδραστικές ασκήσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη του προσωπικού ρυθμού μάθησης κάθε εκπαιδευόμενου και αντίστοιχες αξιολογήσεις.

THE BBC NEWS SCHOOL REPORT

Το «BBC News School Report» (www.bbc.co.uk/schoolreport), ξεκίνησε το 2006 από το BBC News, προσφέροντας στους μαθητές από 11-14 χρονών στη Μ. Βρετανία την ευκαιρία να κάνουν τα

δικά τους δελτία ειδήσεων για πραγματικούς θεατές. Χρησιμοποιώντας σχέδια μαθήματος και υλικό από τον ιστότοπο του *BBC News School Report* καθώς επίσης και με την υποστήριξη του προσωπικού του BBC, οι εκπαιδευτικοί βοήθησαν τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες δημοσιογράφου και να γίνουν σχολικοί Reporters. Τα σχολεία συμμετείχαν στον ετήσιο [News Day](#), όπου όλοι οι συμμετέχοντες μαθητές δημιούργησαν παράλληλα ειδήσεις με video, ήχο και κείμενο και τις δημοσίευσαν στους ιστότοπους των σχολείων τους, τα οποία συνδέονται με τον ιστότοπο του BBC. Στο τελευταίο News Day στις 11/3/ 2010, 719 σχολεία από όλο το UK πήραν μέρος στην παράλληλη δημιουργία ειδήσεων.

Το εκπαιδευτικό υλικό διατίθεται στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές από το Διαδίκτυο και περιλαμβάνει τα σχέδια μαθήματος “*The Huw Edwards Lesson Plans*” (Ο Huw Edwards είναι ρεπόρτερ στις ειδήσεις του BBC). Τα σχέδια περιέχουν 6 μαθήματα που συσχετίζονται με το [Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών](#) στην Αγγλία, Ουαλία, Σκωτία και Β. Ιρλανδία με συνοδευτικά βίντεο για τους εκπαιδευτικούς ώστε να τα αξιοποιήσουν όπως επιθυμούν κατά τη διάρκεια του project. Η μορφή του υλικού είναι σε διάφορα formats ώστε να εμπλέξει ενεργά τους μαθητές.

Εικόνα 2: BBC News School Report

Το School Report στοχεύει πρωταρχικά στους μαθητές 11-14 χρονών, αλλά το BBC προτείνει επιπλέον στα σχολεία να εμπλέκουν μεγαλύτερους μαθητές που έχουν συμμετάσχει ήδη στο project, σαν μέντορες στους νεότερους. Έχει διακριθεί στους διαγωνισμούς *RTS Award Winner for Innovation in Education 2008*, *MEDEA Overall Award Winner 2010* & *Professional Production Award Winner 2010*. Οι κριτές των Medea-Awards θεώρησαν ότι «το *BBC News School Report* προσφέρει μια πολύ ελκυστική εμπειρία τύπου BBC, όπου οι μαθητές μπορούν να γνωρίσουν το περιβάλλον των μέσων. Σε αυτό το project, οι μαθητές έμαθαν να δημιουργούν «τα νέα», αλλά επιπλέον η ομαδική εργασία και η ακρίβεια αποτέλεσαν σημαντικές διαστάσεις του προγράμματος. Το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί εύκολα να αξιοποιηθεί με σαφείς επεξηγήσεις σχετικά με τα βήματα που χρειάζεται να κάνουν οι μαθητές και με ποιόν τρόπο να ολοκληρώνουν κάθε βήμα. Είναι μεθοδολογικά ορθό, υποστηρίζει αποτελεσματικά τη μάθηση, πολύ καλά σχεδιασμένο και τεκμηριωμένο, περιέχει εσωτερική αξιολόγηση και ενσωματωμένη αποτίμηση της μάθησης. Χρησιμοποιώντας πολυμεσικά υλικά συχνά δημιουργείται πρόβλημα πρόσβασης στα σχολεία (firewalls, παλιοί υπολογιστές κλπ.), συνεπώς θεωρήθηκε σωστή η ιδέα του BBC να στείλει ένα σχετικό DVD σε όλα τα συμμετέχοντα σχολεία. Ο συνδυασμός ενημερωτικών βίντεο, κειμένων και παραδειγμάτων από το project δημιούργησε ένα πρότυπο περιβάλλον μάθησης. Η παιδαγωγική αξιοποίηση των υλικών είναι ποικιλόμορφη ώστε αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν, παρουσιαστούν και τεκμηριωθούν σε διαφορετικά πλαίσια. Η εργασία του BBC ήταν επαγγελματική, ενέπνεε και ενέπλεκε το κοινό-στόχο (και όχι μόνο). Απαιτήθηκε κόπος για τα αποτελέσματα αλλά ο αντίκτυπος είναι εντυπωσιακός».

Ο παραγωγός στο BBC Ros Smith, ανέφερε: «το BBC τρέχει το *School Report* ώστε οι νέοι άνθρωποι από όλη τη χώρα έχουν την ευκαιρία να κάνουν τα δικά τους νέα σε πραγματικά χρονοδιαγράμματα και να τα παρουσιάσουν σε αληθινά ακροατήρια. Αυτό συμβαίνει επειδή ένας από τους κοινωνικούς στόχους του BBC είναι η ενεργοποίηση των πολιτών. Το *School Report* βοηθάει την πραγματοποίηση αυτού του στόχου με 3 τρόπους:

- εμπλέκοντας τους νέους ανθρώπους με τις ειδήσεις,
- στέλνοντας τις φωνές τους και τις ιστορίες τους σε ένα ευρύτερο ακροατήριο,

- μοιράζοντας τις αξίες της δημιουργίας περιεχομένου όπως η ευθύτητα, η ακρίβεια, η αμεροληψία, δεδομένου ότι πολλοί μαθητές είναι δημιουργοί και διανομείς περιεχομένου».

Εικόνα 3: BBC News School Report εν δράσει

Σχήμα 1: Χάρτης συμμετεχόντων σχολείων στο BBC News School Report

Στη φάση της [εξωτερικής αξιολόγησης](#), οι εκπαιδευτικοί αναφέρανε μια σημαντική πρόοδο στην ικανότητα των μαθητών να γράφουν για ένα ακροατήριο, να ακούν τους άλλους, να διαπραγματεύονται και να ακολουθούν χρονοδιαγράμματα. Η αντίληψη μεταξύ των μαθητών ήταν ότι δεν κέρδισαν μόνο συγκεκριμένες δεξιότητες στο θέμα, αλλά επίσης ωφελήθηκαν από την ομαδική εργασία, τη δημιουργικότητα και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Η έρευνα που διεξήγαγε ο οργανισμός *Specialist Schools and Academies Trust (SSAT)* για το School Report δείχνει ότι η συμμετοχή στο School Report μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στον αλφαριθμητισμό. Λειτουργεί επίσης καλά για μαθητές με ειδικές ανάγκες, για μαθητές που δεν παρακολουθούν πλήρως το σχολείο και επίσης για τα χαρισματικά και ταλαντούχα παιδιά.

THE TEACHING CHANNEL

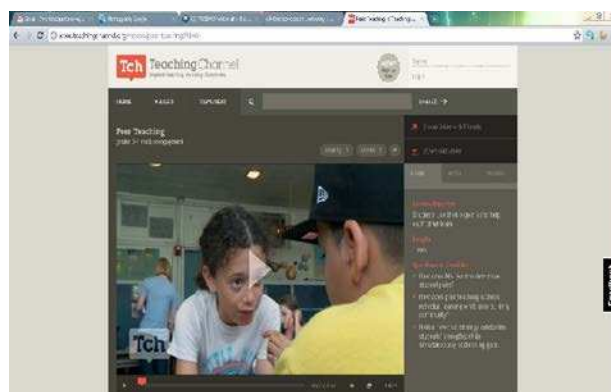
Το κανάλι «Teaching channel» είναι μια διαδικτυακή και τηλεοπτική πλατφόρμα για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών της σχολικής εκπαίδευσης. Στόχος του είναι η εφαρμογή εμπνευσμένων και αποτελεσματικών διδακτικών πρακτικών στα Αμερικάνικα σχολεία και το σύνθημά του είναι «εμπνευσμένη διδασκαλία – εμπνέοντας την τάξη» (*inspired teaching, inspiring the classroom*). Το κανάλι αναγνωρίζει και αξιοποιεί την εμπειρία και την προσπάθεια εμπνευσμένων εκπαιδευτικών.

Στη συλλογή του υπάρχουν ιδέες και στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί σχετικά με τα Μαθηματικά, την Αγγλική Γλώσσα, την Ιστορία, τις Φυσικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, πηγές και σχέδια μαθημάτων. Περιέχει σειρές βίντεο με θεματολογία

σχετικά με θέματα συμπεριφοράς και κουλτούρας στην τάξη, αξιολόγησης, συνεργασίας, διαφορετικότητας και υποστήριξης για τους νέους εκπαιδευτικούς. Στην κατηγορία «*Διδακτικές πρακτικές*» υπάρχει ο «*Οδηγός επιβίωσης νέων εκπαιδευτικών*» με βίντεο που παρουσιάζουν τη συνάντηση του νέου εκπαιδευτικού με τους γονείς, την αξιοποίηση της τεχνολογίας στην τάξη, την πρακτική του mentoring. Τα βίντεο αξιολογούνται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς για την έμπνευση που τους προσφέρουν και την ευχρηστία τους.

Το κανάλι *Teaching channel* είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, λειτουργεί από την άνοιξη του 2011 και ξεκίνησε με τη χρηματοδότηση των ιδρυμάτων *Bill and Melinda Gates Foundation* και *William and Flora Hewlett Foundation*. Στην κοινότητά του, είναι ήδη χιλιάδες εκπαιδευτικοί από όλο τον κόσμο. Η «επαγγελματική ανάπτυξη» των εκπαιδευτικών υποστηρίζεται με τη δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων ευκαιριών για άτυπες συζητήσεις. Οι εκπαιδευτικοί στη διαδικτυακή πλατφόρμα του *Teaching channel* μοιράζονται τις νέες πρακτικές, τις ιδέες τους, αλληλεπιδρούν με ερωτήσεις, προβλήματα και επιβραβεύσεις, μοιράζονται το κοινό ενδιαφέρον τους και παρέχουν πηγές πληροφοριών και αλληλοβοήθεια σε μια ενεργή κοινότητα.

Κάποιοι δάσκαλοι μας εμπνεύσανε να μάθουμε περισσότερα, να μαθαίνουμε διασκεδάζοντας, να απολαύσουμε τη μάθηση, να πάμε ένα βήμα παρακάτω. Που βρίσκει τον ενθουσιασμό και πώς αντλεί ιδέες ένας δάσκαλος για να κάνει μια εμπνευσμένη διδασκαλία; για να εμπνεύσει την τάξη του; Πρώτο παράδειγμα ένα βίντεο, όπου μια δασκάλα αφηγείται τη μαθησιακή διαδικασία, κατά την οποία οι μαθητές της χρησιμοποιούν τη γνώση τους για να βοηθήσει ο ένας τον άλλον να μάθει. Πώς καθόρισε τα ζευγάρια των μαθητών; Πώς η αλληλοδιδασκαλία οδηγεί σε ατομική μάθηση ενώ συγχρόνως χτίζει μια κοινότητα; Παρακολουθούμε μια στρατηγική διδασκαλίας που ενισχύει τις δυνάμεις των μαθητών ενώ παράλληλα επιλύει μαθησιακά προβλήματα.

Εικόνα 4: Αλληλοδιδασκαλία μεταξύ συμμαθητών

Εικόνα 5: mentoring

Δεύτερο παράδειγμα στο ίδιο κανάλι είναι το επεισόδιο «mentoring» της σειράς «*Οδηγός επιβίωσης νέων εκπαιδευτικών*». Το *mentoring* είναι μια καθιερωμένη πρακτική σε πολλές χώρες και αναφέρεται σε μια αναπτυσσόμενη σχέση, όπου ένα περισσότερο πεπειραμένο άτομο (*mentor*) βοηθάει τη μάθηση ενός λιγότερο πεπειραμένου (*mentee*). Ένας μέντωρ εφαρμόζει 6 ουσιαστικές πρακτικές συμβουλές στην «μαθητευόμενη» του για την υποστήριξή της, ως νέας εκπαιδευτικού. Πώς

η νέα καθηγήτρια των Μαθηματικών θα εστιάσει τη διδασκαλία της σε καθορισμένους και επιτεύξιμους στόχους; Γιατί είναι σημαντικό γι' αυτήν, ο *mentor* να της εκφράσει την ανατροφοδότηση της παρατήρησής του;

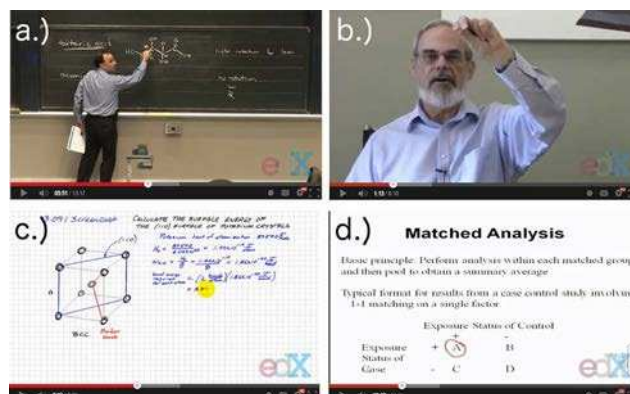
ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ FLIPPED CLASSROOM

Με το παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας οι μαθητές είναι παθητικοί ακροατές και οι δάσκαλοι, οι «σοφοί» που «μεταδίδουν» τη γνώση. Το μοντέλο «Flipping Classrooms (Αντιστρέφοντας τη διδακτική διαδικασία)» προτείνει τους μαθητές ως ενεργούς μαθάνοντες (*active learners*) και τους διδάσκοντες υπεύθυνους να δημιουργήσουν σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης (*curators*). Σε αυτά ενθαρρύνουν, υποστηρίζουν, επιμελούνται και παρακολουθούν τις δραστηριότητες μάθησης, αναπτύσσουν έναν περισσότερο συμβουλευτικό ρόλο και είναι διαθέσιμοι όταν τους χρειάζονται οι εκπαιδευόμενοι.

Οι «Αντεστραμμένες Τάξεις»-flipped classroom», (University of Northern Colorado, 2013) αναφέρονται στην πιο ορθολογική διάθεση του χρόνου διδασκαλίας, υποστηρίζοντας την ενεργό συμμετοχή του μαθητή και αξιοποιώντας ευκαιρίες κριτικής σκέψης που προσφέρονται κυρίως μέσα στην κοινωνική δομή της «τάξης». Ο διδάσκων επανασχεδιάζει τις διδακτικές ενότητες, αφού έχει αξιολογήσει τις εκπαιδευτικές ανάγκες, τις προαπαιτούμενες γνώσεις τα μαθησιακά στυλ των μαθητών του. Σχεδιάζει νέα περιβάλλοντα μάθησης με ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες προσφέροντας κίνητρα ώστε οι μαθητές να συμμετέχουν ενεργά. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνει κατάλληλες πηγές στους μαθητές για τη μελέτη τους στο σπίτι, μεταξύ των οποίων κείμενα, διαλέξεις, βίντεο. Μπορεί να δημιουργήσει ο ίδιος τις διαλέξεις αξιοποιώντας κατάλληλα προγράμματα καταγραφής ή να επιλέξει διαλέξεις και βίντεο από αποθετήρια/δεξαμενές εκπαιδευτικού υλικού. Οι μαθητές βλέπουν τις διαλέξεις και τα βίντεο εκτός τάξης, μελετούν τα κείμενα με τον δικό τους ρυθμό, όσες φορές θέλουν, μπορούν να σταματούν τη ροή και να επαναλαμβάνουν τμήματα. Στη συνέχεια, η προηγηθείσα μελέτη επιτρέπει στους μαθητές να έχουν τον ατομικό τους χρόνο στην τάξη για να συνεργαστούν με τον διδάσκοντα ώστε να εκπονήσουν τις βασικές δραστηριότητες μάθησης. Ο χρόνος μέσα στην τάξη αξιοποιείται σε ευκαιρίες επίλυσης αποριών, εφαρμογής, εμπέδωσης των μαγνητοσκοπημένων παραδόσεων ώστε να προάγεται η κριτική σκέψη μέσα από τη συνεργασία και την κοινωνική αλληλεπίδραση (*μικτή μάθηση*).

ΤΟ VIDEO ΣΤΑ MOOCS

Στο ευρύτερο πλαίσιο της εξέλιξης της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και της ΑεξΑΕ παρουσιάστηκαν στα μέσα του 2012, τα «Μαζικά Ανοικτά Διαδικτυακά Μαθήματα» (Massive Open Online Courses, ή MOOCs) προσφέροντας μια ριζική αλλαγή και πιθανώς μια ευπρόσδεκτη αποπληθωριστική τάση του κόστους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι πλατφόρμες Coursera, edX αποτελούν νέα εγχειρήματα ηλεκτρονικής μάθησης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με την αρχική συμμετοχή παραδοσιακών Πανεπιστημίων μεταξύ αυτών το Princeton, Harvard, Stanford, Berkeley University of California, Boston, The University of Texas System Australian National University, Massachusetts Institute of Technology κ.ά.

Εικόνα 6: βίντεο στην πλατφόρμα edX

Το βίντεο είναι κεντρικής σημασίας στις δραστηριότητες μάθησης των φοιτητών σε πολλές κατηγορίες MOOCs. Στην πλατφόρμα edX (<https://www.edx.org/>) υπάρχουν κυρίως 4 είδη βίντεο:

- μαγνητοσκοπημένη διάλεξη σε τάξη,
- ο διδάσκων δίνει μια διάλεξη (instructor's talking head),

- καταγραφή σε tablet με γραφίδα (Khan Academy style),
- παρουσίαση PowerPoint.

Τέσσερα διαδικτυακά μαθήματα της πλατφόρμας edX το Φθινόπωρο του 2012 προσέφεραν 862 βίντεο για τη διεξαγωγή μεγάλης έρευνας σχετικά με την τους τρόπους παραγωγής βίντεο και της επίδρασής τους στην εμπλοκή των φοιτητών στα MOOCs. Τα βίντεο ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τα παραπάνω 4 είδη, τον τύπο τους (πχ., παραδοσιακή διάλεξη, problem-solving tutorial) και βάσει άλλων χαρακτηριστικών όπως διάρκεια και ρυθμός ομιλίας (λέξεις ανά λεπτό). Καταγράφηκαν τα logs στον edX server για πάνω από 6.9 εκατομμύρια βίντεο από 128.000 φοιτητές ώστε να μετρηθεί ο χρόνος εμπλοκής των φοιτητών και εάν προσπάθησαν να απαντήσουν τις ερωτήσεις αξιολόγησης μετά τη θέαση του βίντεο. Κατά την άποψη των ερευνητών (Guo, 2014), αυτή είναι η μεγαλύτερης κλίμακας μελέτη σχετικά με την αξιοποίηση βίντεο σήμερα. Τα ευρήματα και οι αντίστοιχες συστάσεις για τους δημιουργούς των online εκπαιδευτικών βίντεο συνοψίζονται πιο κάτω:

Ευρήματα	Συστάσεις
Τα μικρά βίντεο είναι πολύ πιο ελκυστικά. Το ενδιαφέρον του θεατή πέφτει απότομα μετά από 6 λεπτά .	Επενδύστε σε μεγάλο βαθμό στα στάδια πριν την παραγωγή των βίντεο σχεδιάζοντας κομμάτια μικρότερα από 6 λεπτά. Αυτή αποτελεί την πιο σημαντική σύσταση.
Βίντεο που διανθίζουν τις διαφάνειες PowerPoint με τον ομιλητή είναι πιο ελκυστικά σε σχέση με τα βίντεο μόνο με διαφάνειες.	Επενδύστε στην επεξεργασία post-production για να εμφανίσετε το κεφάλι του εκπαιδευτή σε κατάλληλη στιγμή στο βίντεο. Αλλά μην το παρακάνετε, γιατί οι απότομες μεταβάσεις μπορεί να είναι ενοχλητικές. Η εικόνα μέσα στην εικόνα μπορεί επίσης να λειτουργήσει καλά.
Βίντεο που παράχθηκαν πιο ερασιτεχνικά θα μπορούσε να είναι πιο ελκυστικά από τις μαγνητοσκοπήσεις υψηλής πιστότητας σε στούντιο.	Δοκιμάστε τα γυρίσματα σε ένα ανεπίσημο περιβάλλον, όπως ένα γραφείο για να μιμηθείτε μια εμπειρία 1-1 σε ώρες γραφείου. Μπορεί να μην είναι απαραίτητο να επενδύσετε μεγάλο προϋπολογισμό σε παραγωγές μέσα σε στούντιο
Το στυλ σχεδίασης Khan με τη γραφίδα είναι πιο ελκυστικό από ότι οι διαφάνειες PowerPoint ή τα screencasts.	Καθιερώστε την κίνηση και συνεχή οπτική ροή στα βίντεο, μαζί με ελεύθερη ομιλία, έτσι ώστε οι φοιτητές μπορούν να παρακολουθήσουν παράλληλα με τη διαδικασία της σκέψης του εκπαιδευτή.
Ακόμα και υψηλής ποιότητας προ-μαγνητοσκοπημένες διαλέξεις στο αμφιθέατρο /τάξη δεν είναι τόσο ελκυστικές όταν τεμαχίζονται σε μικρά τμήματα για αξιοποίηση σε MOOC.	Αν οι εκπαιδευτές επιμένουν για την καταγραφή παραδοσιακών διαλέξεων στην τάξη, θα πρέπει να εξακολουθούν να σχεδιάζουν διαλέξεις με τη μορφή MOOC και να συνεργάζονται στενά με τους υπεύθυνους εκπαιδευτικού σχεδιασμού οι οποίοι έχουν την κατάλληλη εμπειρία σε online εκπαίδευση.
Βίντεο, όπου εκπαιδευτές μιλούν αρκετά γρήγορα και με υψηλό ενθουσιασμό είναι πιο ελκυστικό.	Οι «προπονητές» (Coach) να αναδείξουν τον ενθουσιασμό των εκπαιδευτών και να τους καθησυχάσουν ότι δεν χρειάζεται να επιβραδύνουν σκόπιμα. Οι φοιτητές μπορούν να διακόψουν πάντα το βίντεο, αν επιθυμούν ένα διάλειμμα.
Οι φοιτητές εμπλέκονται με διαφορετικό τρόπο με μια διάλεξη απ' ότι με ένα tutorial video.	Για τις διαλέξεις, επικεντρώστε περισσότερο στην πρώτη εμπειρία θέασης. Για τα tutorials, εστιάστε περισσότερο στην επαναθέαση και επεξεργασία, όπως η εισαγωγή συμπληρωματικών στόχων σε τίτλους σε μεγάλες γραμματοσειρές σε όλη τη διάρκεια του βίντεο.

Πίνακας 1: Ευρήματα και Συστάσεις έρευνας σχετικά με την αξιοποίηση βίντεο στα MOOCs

Το συμπέρασμα είναι ότι η μεγιστοποίηση της εμπλοκής των φοιτητών απαιτεί τη στενή συνεργασία των εκπαιδευτών με τους ειδικούς εκπαιδευτικού σχεδιασμού και παραγωγούς βίντεο καθώς και τον περιορισμό της διάρκειας των διαλέξεων.

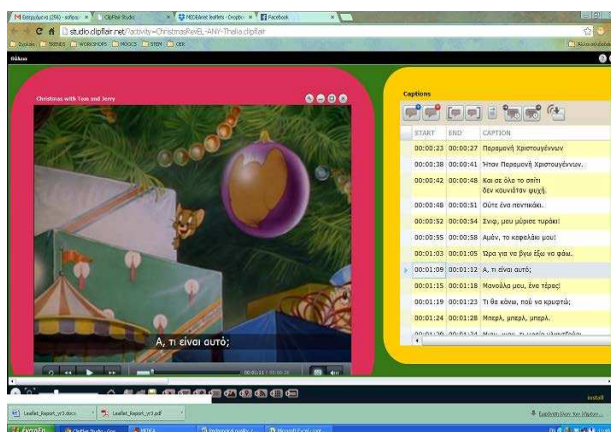
THE EUROPEANAN/REMIX

Η «European Remix» (<http://www.europeana.eu/portal/aboutus.html>) είναι μια αλληλεπιδραστική πλατφόρμα, η οποία στηρίζεται στην ταινία 'Otto & Bernard'. Η σύντομη ταινία παράχθηκε για το Ευρωπαϊκό project *Europeana Erster Weltkrieg*, ενθαρρύνοντας τις οικογένειες να διαμοιράσουν φωτογραφίες, ενθύμια και αλληλογραφία από τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Τώρα η ταινία αποτελεί τη βάση της πρωτοβουλίας Remix, συνδυάζοντας τεχνολογίες αιχμής (*Popcorn.js*, *the HTML5 video framework*) και ποικιλία πόρων της *Europeana* και ευρύτερα του Παγκόσμιου Ιστού.

Ο στόχος της *Europeana* σχετικά με το έργο που αφορά τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, είναι να ανακαλύψει ανείπωτες ιστορίες, να τις μοιράσει εκτός συνόρων και να προσκαλέσει απαντήσεις από όλη την Ευρώπη καθώς φτάσαμε στην εκατονταετηρίδα της σύγκρουσης. Έτσι ενθαρρύνει τους επισκέπτες να ανταλλάξουν ιδέες, ιστορίες, σχόλια, συνδέσεις στην πλατφόρμα. Με την αξιοποίηση των τεχνολογιών επεξεργασίας βίντεο *Popcorn.js* και *HTML5*, το Remix είναι στην πρωτοπορία της

αξιοποίησης της οπτικοακουστικής κληρονομιάς με στόχο την ενεργητική συμμετοχή των ατόμων με τη δική τους ιστορία. Η πλατφόρμα όχι μόνο υποστηρίζει την αφήγηση μιας ιστορίας, αλλά επιπλέον οι διαδραστικές λειτουργίες της προσφέρουν στους επισκέπτες τον έλεγχο να επιλέξουν τι είναι ενδιαφέρον για τους ίδιους, τι θέλουν να δουν και με ποιους τρόπους θέλουν να συνεισφέρουν.

THE CLIPFLAIR PROJECT

Εικόνα 7: η Πλατφόρμα Clipflair

Το «Clipflair project» περιέχει δραστηριότητες στοχεύοντας στη μάθηση ξένων γλωσσών κατά τις οποίες ο μαθητής καλείται να προσθέσει σε βίντεο, ομιλία (*revoicing*) ή κείμενο με μορφή υποτίτλων, σχολιασμών, φουσαλίδων ομιλίας. Η διαδικασία *revoicing* περιλαμβάνει μεταγλώττιση, voice over, respeaking, ακουστική περιγραφή, σχολιασμό, τραγούδι, караόκε και απαγγελία. Η συλλογή *Clipflair* προσφέρει περισσότερες από 350 δραστηριότητες για να βοηθήσει τον μαθητή να αναπτύξει τις δεξιότητες της γραφής, ομιλίας, ακρόασης και ανάγνωσης και δεξιότητες οπτικοακουστικού αλφαριθμητισμού. Το *Clipflair* ενδείκνυται για τον σχεδιασμό ομαδικών δραστηριοτήτων μάθησης μεταξύ των μαθητών μιας τάξης ή για απομακρυσμένες τάξεις, κατά τις οποίες ομάδες μαθητών αναλαμβάνουν τη διαδικασία *revoicing*, συνεργαζόμενες μεταξύ τους.

“If we always do what we've always done, we will get what we've always got...”
Adam Urbanski

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι καλές πρακτικές αξιοποίησης του βίντεο που παρουσιάστηκαν, σαρώνουν το φάσμα της τυπικής εκπαίδευσης (*Φωτόδεντρο, πιλοτικές Flipped classrooms*), μη τυπικής (*Εκπαιδευτική Τηλεόραση 2.0, BBC News School Report*), άτυπης μάθησης (*MOOCs, Clifflair project, Europeana/Remix, MEDEA Awards*) καθώς και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών (*MOOCs, Teaching Channel, Khan Academy*) προσφέροντας προτάσεις στο πλαίσιο της ενεργητικής μάθησης (*active learning*) και της προσέγγισης των δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα.

Οι προαναφερθείσες καλές πρακτικές δείχνουν ότι υπάρχει αφθονία αποθετηρίων διαθέσιμων πόρων κατηγοριοποιημένων και μετασχηματισμένων, άρα είναι εύκολο να αναζητηθούν και να προσπελαστούν ώστε να υποστηρίξουν πλούσια περιβάλλοντα μάθησης ανταποκρινόμενα στις προσδοκίες των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τις εξαιρετικές δυνατότητες που προσφέρει το βίντεο όμως αντιμετωπίζουν δυσκολίες για την αποτελεσματική χρήση του, την ενοποίησή του με αλλά μέσα διδασκαλίας και κυρίως την ένταξή του στην καθημερινή διδακτική πράξη. Συνεπώς, αυτό που λείπει είναι η δημιουργία των συνθηκών για την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων με έμφαση στη συστηματική οργάνωση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

Η αξιοποίηση του βίντεο είναι στην αρχή και οι καλές πρακτικές για μάθηση υποστηριζόμενη από βίντεο (*video-based learning*) είναι αναγκαίο να επεκταθούν και να διαδοθούν. Το βίντεο μπορεί να υποστηρίξει εξατομικευμένη ή συνεργατική μάθηση μέσα σε σύγχρονα φυσικά, εικονικά ή μικτά περιβάλλοντα μάθησης στοχεύοντας στην αντιμετώπιση του πλήρους φάσματος των μαθησιακών αναγκών και φιλοδοξιών των εκπαιδευομένων του 21ου αιώνα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Bates, A. W. (1985). Using video in higher education Institute of Educational Technology. *IET Paper on Broadcasting*, No. 243.
- BBC, (nd.). *BBC News School Report: impact on literacy*. Ανακτήθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 2014 από http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/ssat_report_26_01_09.pdf
- BECTA (2004). *Digital video technologies*. Ανακτήθηκε στις 5 Μάιου, 2007 από <http://foi.becta.org.uk>
- Βοσνιάδου, Σ. (2002). *Πώς μαθαίνουν οι μαθητές*. Διεθνής Ακαδημία της Εκπαίδευσης, Διεθνές Γραφείο Εκπαίδευσης της Unesco. Ανακτήθηκε στις 1 Φεβρουαρίου, 2009 από http://users.sch.gr/gmalandr/Florina_2006-'07/PDF_files/DID-Pos_math_mathites.pdf
- EduTubePlus, (2009). *D6.1 A pedagogical framework for the effective use of video in class / Exemplary video-based educational scenarios*. European Community eContentplus project, ECP-2007-EDU-427003. Ανακτήθηκε στις 1 Δεκεμβρίου, 2009 από http://www.edutubeplus.info/sites/default/files/EduTubePlus_D6.1_PedagogicalFramework_v1.0.pdf
- Guo, Ph. (2013). How MOOC Video Production Affects Student Engagement. Ανακτήθηκε 21 Σεπτεμβρίου, 2014 από <https://www.edx.org/blog/optimal-video-length-student-engagement>.
- Ioannidis, G.S, Garyfallidou, D.M., & Spiliotopoulou-Papantoniou, V., (2005). *Streaming Media in Education and their impact in teaching and learning*. eStream Minerva Project. Ανακτήθηκε στις 1 Φεβρουαρίου, 2009 από <http://estream.schule.at>
- Lee, J. H., Huston, A.C. (2003). Educational Televisual Media Effects. Ch. 5 in E.L. Palmer & B. M. Young's *The Faces of Televisual Media: Teaching, Violence, Selling to Children*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associations, Pub.
- Lewin, C., Ellis, W., Haldane, M., McNicol, S. (2013). *Evidence of the impact of iTEC on learning and teaching*. ITEC Designing the future classroom Project. Ανακτήθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 2014 από <http://itec.eun.org/web/guest/deliverables>
- Megalou, El., Kaklamanis, Ch. (2013). Photodentro LOR, the Greek National Learning Object Repository. In INTED2014, the 8th International Technology, Education and Development Conference, Valencia.
- Pea, R. & Hay, K. (2002). Report to the National Science Foundation on the CILT Workshop on *Digital Video Inquiry in Learning and Education*. Ανακτήθηκε στις 1 Φεβρουαρίου, 2004 από www.cilt.org/seedgrants/community/Pea_Final_Report_2002.pdf
- Παπαδάκης, Σ., & Χατζηλάκος, Θ. (2004). Η Βιντεο-διάλεξη (webcast) ως μαθησιακό εργαλείο στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Στο Μ. Γρηγοριάδου, Α. Ράπτης, Σ. Βοσνιάδου, Χ. Κυνηγός (επιμ.), *Πρακτικά 4ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*, Τόμος Α, (σ. 277-286). Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Παπαδημητρίου, Σ. (2011). Ο ρόλος της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης στην υποστήριξη της σχολικής εκπαίδευσης την εποχή του Διαδικτύου στο Α.Λιοναράκης (ed.) *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 7, Number 2, 2011 Section one*. © *Open Education* ISSN: 1791-9312 Ανακτήθηκε στις 10 Ιουλίου 2014 από <http://journal.openet.gr/index.php/openjournal/article/view/136/84>
- Rieber, L. R. (1990). Using computer animated graphics in science instruction with children. *Journal of Educational Psychology*, 82. 135-140.
- SSAT, (2008). *BBC News School Report: impact on literacy*. The Specialist Schools and Academies Trust. Ανακτήθηκε 21 Σεπτεμβρίου, 2014 από www.ssatrust.org.uk/eshop
- The Partnership for 21st Century Skills (P21), (nd). Ανακτήθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 2014 από <http://www.p21.org/storage/documents/4csposter.pdf>
- Thornhill, S., Asensio, M., & Young, C. (2002). (eds.) *Video Streaming, a guide for educational development, "Click and go video" project*, <http://www.ClickandGoVideo.ac.uk>, ISBN 0 9543804-0-1.
- Τσακαρέστου, Μ. & Παπαδημητρίου, Σ. (2011). Εκπαιδευτική Τηλεόραση 2.0: το Πείραμα της Ψηφιακής Μετάβασης. Στο Λιοναράκης, Α. (Επιμ.) 6th International Conference in Open & Distance Learning - November 2011, PROCEEDINGS. Ανακτήθηκε 21 Μαρτίου, 2011 από http://icodl.openet.gr/index.php/icodl/2011/paper/view/66_24_January_2013
- University of Northern Colorado, (2013). The flipped classroom. Ανακτήθηκε στις 10 Ιουλίου 2014 από www.flippedclassroom.com
- Wright, J. C., & Huston, A. C. (1981). Children's understanding of the forms of television. In H. Kelly & H. Gardner (Eds.), *New directions for child development: Vol. 13. Viewing children through television* (pp. 73-88). San Francisco: Jossey Bass.